

**PSYCHODIAGNOSTIKA DĚTÍ, MLÁDEŽE A RODINY
PSY403**

PREZENČNÍ STUDIUM

Fakulta sociálních studií MU
2018

PSYCHODIAGNOSTIKA DĚTÍ, MLÁDEŽE A RODINY

Základní charakteristika:

Kurz je realizován v jarním semestru. Cílem kurzu je seznámit frekventanty se základy psychologické diagnostiky dětí, adolescentů a rodiny. Důraz bude kladen na proces hodnocení dítěte a volbu vhodných metod v diagnostické situaci a sepsání diagnostické zprávy. Způsoby tvorby diagnózy a klinické rozhodování bude rámcem úvah o užití diagnostického instrumentária. Reference o konkrétních a v praxi nejčastěji používaných diagnostických metodách budou spojovány s širším kontextem nejenom diagnostickým, ale i vývojovým a psychopatologickým.

Po absolvování kurzu by studenti měli:

- znát základní principy a metody užívané v dětské psychologické diagnostice
- rozumět základním benefitům nejčastěji používaných metod a být si vědomi i jejich limitů
- umět identifikovat, které anamnestické údaje jsou relevantní k diagnostické otázce a být schopni je získat
- při popisu pozorovaného chování brát v úvahu diagnostickou otázku a věk dítěte
- psát diagnostické zprávy, které a) integrují informace z více zdrojů, b) odpovídají na diagnostickou otázku, c) nabízejí i alternativní vysvětlení/hypotézy

Určeno:

Kurz je určen studentům magisterského studia psychologie.

Garant kurzu:

Prof. PhDr. Ivo Čermák, CSc.
e-mail: cermak@psu.cas.cz

Kontaktní osoba:

Mgr. Zuzana Masopustová, Ph.D.
e-mail: zuzana.masopustova@fss.muni.cz

Vyučující:

Mgr. Ondřej Bouša
e-mail: bousa@mail.muni.cz

Prof. PhDr. Ivo Čermák, CSc.
e-mail: cermak@psu.cas.cz

Mgr. Petra Daňsová
e-mail: dansova@fss.muni.cz

Mgr. Veronika Hanáčková
e-mail: 361844@mail.muni.cz

Mgr. Dana Juhová
e-mail: dana.juhova@mail.muni.cz

Mgr. Zuzana Masopustová, Ph.D.
e-mail: zuzana.masopustova@fss.muni.cz

PhDr. Daniela Sobotková, CSc.

Mgr. Jan Širůček, Ph.D.
e-mail: 13410@mail.muni.cz

Obsahové a časové rozvržení kurzu

Přednáška (dále P) se koná vždy v liché pondělí 13:30 – 15:00 v aule (první přednáška 26. 2. 2018)
Semináře (dále S) jsou dělené na dvě skupiny (do seminárních skupin je nutné se přihlásit nejpozději do 19. 2. 2017):

SA každé sudé pondělí 13:30-15:00 v učebně U34 (první seminář 19. 2. 2018)

SB každé sudé pondělí 15:15-16:45 v učebně U33 (první seminář 19. 2. 2018)

Do seminárních skupin se přihlašujte v ISu do 19. 2. 2017.

PŘEDNÁŠKY			
26. 2.	P1	Z. Masopustová	Symptomy a syndromy
12. 3.	P2	I. Čermák	Rozhovor a pozorování
26. 3.	P3	J. Širůček	Diagnostika inteligence a rozumových schopností
9. 4.	P4	D. Sobotková	Diagnostika raného vývoje (raný vztah matka-dítě, poruchy regulace)
23. 4.	P5	O. Bouša	Kontext rodinného prostředí v diagnostice dětí a zjišťování názoru dítěte (zkušenosti z rozvodových situací a únosových kauz)
7. 5.	P6	I. Čermák	Projektivní metody
SEMINÁŘE			
19.2.	S1A, S1B	P. Daňsová, Z. Masopustová	Zadání závěrečné seminární práce – administrace metody TEKO, pozorování (odevzdat 1.5.)
5.3.	S2A, S2B	Z. Masopustová	Základní postupy a principy v diagnostice dětí; důležitost anamnézy, psaní zpráv; etické aspekty diagnostiky
19.3.	S3A, S3B	Z. Masopustová	Kojenecký věk a batolecí období – škály psychomotorického vývoje
16.4.	S5A, S5B	D. Juhová, P. Daňsová	Prezentace skupinového úkolu (odevzdat 12.4.)
30. 4.	S6A, S6B	V. Hanáčková	Předškolní věk
14.5.	S7A, S6B	P. Daňsová, D. Juhová	Školní věk – praktické ukázky administrace metod vyšetření rozumových schopností

Povinná literatura

Základní texty:

Svoboda, M., Krejčířová, D., Vágnerová, M. (2001). Psychodiagnostika dětí a dospívajících. Praha: Portál.

Vágnerová, M., Klégrová, J. (2008). Poradenská psychologická diagnostika dětí a dospívajících. Praha: Nakladatelství Karolinum.

Braaten, The Child Clinician's Report-Writing Handbook Handbook. New York: Guilford Press.

Lichtenberger, E. O., Mather, N., Kaufman, N. L., & Kaufman, A. S. (2004). Essentials of Assessment Report Writing. New York: John Wiley & Sons

Zuckerman, E. L.(2010): Clinician's thesaurus. The guide to conducting interviews and writing psychological reports (7th ed.). New York: Guilford Press.

Očekává se, že se v průběhu semestru formou samostudia studenti seznámí též se všemi metodami, které patří do výčtu diagnostických metod ke zkoušce a jsou k nahlédnutí v Kabinetu diagnostických metod.

+ studijní materiály vkládané v průběhu semestru do IS, případně seznamy povinné literatury k jednotlivým tématům vkládané formou bibliografického výčtu do prezentace.

Do studijních materiálů kurzu PSY403 v IS budou v průběhu semestru vkládány i články, prezentace z výuky či další materiály, které vyučující dané přednášky či daného semináře považuje za základní zdroje k pochopení vyučovaného tématu. Všechny tyto materiály jsou nedílnou součástí přípravy studentů PSY403 k závěrečné zkoušce.

Účast na výuce

Aktivní účast na seminářích je podmínkou k získání zápočtu. Povolena je **jedna neúčast**.

Ačkoliv podle stávajícího Studijního řádu MU není účast na přednáškách povinná, pro zdárné zvládnutí témat PSY403 a pro dobrou přípravu na zkoušku je účast na přednáškách velmi důležitá. Témata probíraná na přednáškách jsou nedílnou součástí zkoušky, průběžným studiem si tedy usnadníte přípravu na závěrečnou zkoušku.

Na přednáškách a seminářích není povoleno používat notebooky a jiná elektronická zařízení. Výjimkou může být psaní zápisků (pokud je z pozice vyučujícího naprosto zjevné, že student plně sleduje výklad a aktivně se zapojuje do diskuze nebo práce na zadaných úkolech). Povolení těchto výjimek je plně v kompetenci vyučujícího. Děkujeme za pochopení.

Udělování výjimek, žádosti o uznání předmětu

Jakékoli výjimky či specifické nároky (např. individuální studijní plán studenta se specifickými nároky apod.) a žádosti o uznání předmětu je nutné řešit s kontaktní osobou či garantem kurzu na počátku semestru, **tedy do 26. 2. 2018**. Další výjimky v průběhu semestru lze udělovat **v odůvodněných případech** pouze:

- na základě oficiální omluvenky v ISu
- v případě náhle vzniklých a nepředvídatelných vážných zdravotních nebo rodinných problémů, které ovlivňují průběh studia kurzu (například včasné odevzdání seminární práce, účast na termínu zkoušky), je možné žádat o výjimku pouze v případě **včasného** oznámení (tzn. v době vzniku problému, ne v době konání zkoušky, odevzdání seminární práce apod.) kontaktní osobě nebo garantovi kurzu – udělení výjimky v těchto případech není vymahatelné

Požadavky pro získání zápočtu

Zápočet je udělován za aktivní účast na seminářích zapsané seminární skupiny (povolena je maximálně jedna absence) a za včas odevzdanou seminární práci a skupinový úkol.

Skupinový úkol

Studenti budou rozděleni do skupin po 3 – 4 lidech. Úkolem každé skupiny bude zhodnotit zprávu z vyšetření. Předpokládá se, že k práci na skupinovém úkolu studenti využijí přinejmenším znalosti získané během přednášek a seminářů a z povinné literatury uvedené v sylabu. Zástupce skupiny odevzdá do **12. 4. 2018** do odevzdávací dokument s komentářem k dané zprávě a celkovým zhodnocením zprávy. Každá skupina bude své komentáře ke zprávě prezentovat **16. 4. 2018** na semináři S4. Celá skupina dostane stejný počet bodů.

Seminární práce

Zadání seminární práce:

Studenti musí v průběhu semestru provést psychologické vyšetření dítěte pomocí metody TEKO, administraci metody doplnit o relevantní doplňkové údaje a metody (anamnézu, rozhovor, pozorování), vyšetření dítěte vyhodnotit a sepsat diagnostický nálezn. Podrobné zadání práce bude sděleno na semináři S1. Ve studijních materiálech kurzu bude umístěn informovaný souhlas pro zákonné zástupce vyšetřovaného dítěte. Ke zpracování nálezu využijte relevantní doporučení uvedená v knihách:

Braaten, The Child Clinician's Report-Writing Handbook Handbook. New York: Guilford Press.
Lichtenberger, E. O., Mather, N., Kaufman, N. L., & Kaufman, A. S. (2004). Essentials of Assessment Report Writing. New York: John Wiley & Sons
Zuckerman, E. L.(2010): Clinician's thesaurus. The guide to conducting interviews and writing psychological reports (7th ed.). New York: Guilford Press.

Odevzdání seminární práce:

Seminární práci je nutné odevzdat nejpozději do **1. 5. 2018 (práce odevzdané po tomto datu nebudou přijaty)**. Práce se odevzdává ve formátu .doc do složky **Seminární práce v odevzdávací PSY403**.

Za odevzdání seminární práce se nepovažuje odevzdání prázdného dokumentu či zjevně poškozeného, nesmyslného či nesprávného dokumentu, ani dokumentu v jiném než zadaném rozsahu či formátu, ani práce, u níž nebyly dodrženy základní pokyny pro psaní práce. Zkontrolujte si proto, jaký dokument jste do odevzdávací vložili a zda ho lze bezproblémově otevřít a upravovat pomocí programu Word.

Kromě seminární práce je nezbytné odevzdat i scan podepsaného informovaného souhlasu a excelovskou tabulku s vyplněnými hodnotami pro tvorbu norem.

V ISu najdete ve složce se zadáním úkolu excelovský soubor „TEKO – normy“ pro doplnění výsledků metody TEKO. První list („TEKO“) slouží k zapsání vašich výsledků. Stačí na první řádek dopsat jednotlivé údaje z vašeho vyšetření - na začátek základní údaje o dítěti, přičemž poznámky pro kódování najdete vždy v komentáři daného pole, poté údaje o vás, a následně výsledky dítěte v rámci jednotlivých úkolů metody TEKO. Aby se předešlo překlepům, je nastaveno formátování tak, že pokud zadáte nepovolenou hodnotu nebo znak, pole se zbarví červeně. Celkové součty v rámci subtestů ani celkové skóre nedoplňujte, dopočítají se samy (v polích na konci souboru jsou nastavené vzorce, ty jsou uzamčené). Tato pole jsou označena červeně a slouží pro vaši kontrolu, zda jste předchozí hodnoty zadali správně. Pokud u nějakého úkolu/subtestu máte chybějící hodnoty, pole nechte prázdné.

Druhý list („Prostor pro poznámky administrátora“) použijte v případě, že nám chcete sdělit nějakou významnou skutečnost týkající se administrace metody.

Pokud budete chtít, můžete uvést také své jméno a příjmení, včetně titulu, do příslušného sloupce, v takovém případě budete uvedeni v rámci poděkování ve výčtu těch, kteří se na tvorbě norem podíleli.

Pokud jste vyšetřovali dítě slovenské národnosti, tabulku prosím nevyplňujte.

Vyplněný soubor přejmenujte (TEKO – normy_příjmení studenta) a vložte při odevzdání práce do odevzdávací v ISu (složka „TEKO – normy“).

V případě nejasností ohledně doplňování hodnot kontaktujte Petru Daňsovou (petradansova@gmail.com).

Hodnocení seminární práce:

Hodnocena bude kvalita a obsah zpracovaného diagnostického nálezu dle kritérií. Hodnocena bude i schopnost studenta vybrat z doporučené literatury kritéria vhodná pro cíl jeho vyšetření a správně je aplikovat.

Seminární práce se nevracejí k opravě, pro získání zápočtu je tedy nezbytné odevzdat práci v pořádku a splnit základní pokyny.

Pro splnění úkolu je nezbytné, aby:

- byla odevzdána zpráva z vyšetření TEKO spolu s informovaným souhlasem a vyplněným excelovským souborem pro tvorbu norem
- dítě bylo vyšetřeno metodou TEKO a součástí vyšetření byl rozhovor s dítětem i rodičem
- vyšetřované dítě spadalo do zadaného věkového rozmezí 5-8 let (ideálně 5-6 let)
- u vyšetřovaného dítěte nebylo již dříve vysloveno podezření na jakýkoliv vývojový problém a nebylo ani z jiných důvodů vedeno v psychologické, psychiatrické či neurologické péči
- dítě bylo vyšetřováno ve svém mateřském jazyce
- celé vyšetření (včetně anamnézy, rozhovoru s rodičem i s dítětem) provedl(a) student(ka) sám/sama

Písemný test

Písemného testu se mohou zúčastnit pouze studenti, kteří odevzdali a prezentovali skupinový seminární úkol i řádně splnili zadání seminární práce. Okruhy témat k písemnému testu a ústní zkoušce jsou uvedeny v samostatném dokumentu ve Studijních materiálech v IS. Písemný test je možné opakovat (pro opakování však student musí využít pouze termíny vypsány v IS jako opravné). Test je možné opakovat pouze dvakrát (tzn. student má nárok na jeden řádný a maximálně dva opravné termíny, využije-li student pro svůj opravný pokus až poslední vypsány opravný termín, dalšího pokusu o opravu se automaticky vzdává).

Ústní zkouška

Ústní zkoušky se mohou zúčastnit pouze studenti, kteří odevzdali a prezentovali skupinový seminární úkol i řádně splnili zadání seminární práce. Absolvování písemného testu není podmínkou pro účast na ústní zkoušce.

Při ústní zkoušce student/ka dostane k nahlédnutí kazuistiku (popis případu, nebo výsledky dílčích vyšetření) a jeho/jejím úkolem je pak při zkoušení popsat svou diagnostickou úvahu nad daným případem (zhodnotit dosavadní postup a výsledky vyšetření, předložit a zdůvodnit diagnostické hypotézy, navrhnout, zdůvodnit a popsat další postup). Ústní zkoušku není možné opakovat.

Okruhy témat k písemnému testu a ústní zkoušce jsou uvedeny v samostatném dokumentu ve Studijních materiálech v IS.

Hodnocení

Závěrečná známka z PSY403 je tvořena součtem bodů ze zkoušky, seminární práce a skupinového úkolu. Podmínkou pro absolvování kurzu je řádné splnění **všech čtyř částí**, z nichž je závěrečné hodnocení tvořeno, a dosažení minimálně **31 bodů** v celkovém součtu hodnocení.

	maximum bodů
seminární práce	15
skupinový úkol	5
písemný test	20
závěrečná zkouška - ústní	10
Celkem	50

Celkové hodnocení:

A 50-47	vysoce nadstandardní výkon; student(ka) perfektně zvládl(a) obsah kurzu a prokázal(a) vysoce nadprůměrné znalosti a dovednosti ve všech oblastech PSY403
B 46-43	nadprůměrný výkon; student(ka) zvládl(a) obsah kurzu a prokázal(a), že je schopen/schopna v některých oblastech v rámci PSY403 podávat výborné výkony
C 42-39	adekvátní splnění podmínek kurzu; prokázání zcela přijatelné úrovně znalostí a dovedností v rámci oblastí PSY403
D 38-35	mírně podprůměrné vyhovění požadavkům kurzu, student(ka) má v některých znalostech a dovednostech v rámci oblastí PSY403 více „slabých míst“, kterým by se ještě měl(a) věnovat
E 34-31	splnění požadavků kurzu na nejnižší přijatelné úrovni; student(ka) by se měl(a) snažit své znalosti a dovednosti v rámci oblastí PSY403 značně zlepšit a rozšířit
F 30 a méně	nevyhovění podmínkám kurzu, prokázání nepřijatelně nízké úrovně znalostí a dovedností v rámci oblastí PSY403